

Sygn. akt **II AKa 60/14**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Wiśniewski (spr.)	
	Sędziowie:	SA Piotr Brodniak SA Anna Polak
	Protokolant:	st. sekr. sądowy Jorella Atraszkiewicz

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Barbary Rzuchowskiej

po rozpoznaniu w dniu 30 kwietnia 2014 r. sprawy

J. K.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie

z powodu apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 11 października 2013 r., sygn. akt III Ko 21/13

I. uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o odszkodowaniu
i w tym zakresie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie,

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III. koszty sądowe za postępowanie odwoławcze ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

J. K. w dniu 27 października 2011r. wniosek o zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego za „niewinne oskarżenia oraz niesprawiedliwe wydanie wyroku”.

Po konsultacji z pełnomocnikiem, J. K. sprecyzował, że domaga się 100.000 złotych tytułem zadośćuczynienia i 50.000 złotych tytułem odszkodowania za niesłuszne zastosowanie tymczasowego aresztowania przez okres 2 miesięcy.

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 11 października 2013r. oddalił wniosek w zakresie odszkodowania i umorzył postępowanie w zakresie zadośćuczynienia. Kosztami postępowania Sąd obciążył Skarb Państwa.

Wyrok zaskarżył pełnomocnik wnioskodawcy, zarzucając mu:

I. obrazę przepisów postępowania, które miały wpływ na rozstrzygnięcie, a to przepisu art. 555 k.p.k. przez przyjęcie, że roszczenie wnioskodawcy o odszkodowanie uległo przedawnieniu,

II. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na rozstrzygnięcie przez przyjęcie, że wnioskodawca przed Sądem Okręgowym w Szczecinie w sprawie III Ko 124/08 dochodził zadośćuczynienia, co w konsekwencji doprowadziło do przyjęcia, że w zakresie roszczenia o zadośćuczynieniu wystąpiła powaga rzeczy osądzonej.

Pełnomocnik wnioskodawcy wniósł, aby sąd odwoławczy zasądził na rzecz wnioskodawcy od Skarbu Państwa kwotę 43.000 złotych tytułem odszkodowania i kwotę 100.000 złotych tytułem zadośćuczynienia, ewentualnie uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika wnioskodawcy okazała się częściowo zasadna.

W toku postępowania w sprawie Sądu Okręgowego w Szczecinie o sygn. III Ko 124/08 J. K. wystąpił o zapłatę odszkodowania. W trakcie rozprawy (k. 102 verte) wskazał, że domaga się zadośćuczynienia, a nie odszkodowania. Na kolejnej rozprawie (k. 134 verte) zmodyfikował swój wniosek i wniósł o zasądzenie dwukrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. W sposób oczywisty doszło do modyfikacji roszczenia głównego, co jest dopuszczalne, jednak wymaga spełnienia określonych wymogów formalnych, co z kolei ma znaczenie dla ustaleń w przedmiocie przerwania biegu terminu przedawnienia określonego w art. 555 k.p.k. Ponieważ Kodeks postępowania karnego w tym zakresie posiłkowo odwołuje się do przepisów procedury cywilnej, należy wskazać, że „Jakościowe przekształcenie powództwa niweczy przerwę biegu przedawnienia poprzednio dochodzonego roszczenia, jeżeli powód cofnął dotychczasowe żądanie przy zachowaniu wymagań przewidzianych przy cofnięciu pozwu (art. 203 k.p.c.), a sąd umorzył postępowanie w tym zakresie” (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 1988r., III CZP 24/88, OSNC 1989/9/138). Oznacza to, że wniesienie wniosku o odszkodowanie w terminie rocznym spowodowało przerwanie biegu przedawnienia dochodzenia tego roszczenia (art. 123 §1 pkt 1 k.c.). Przekształcenie zaś roszczenia z odszkodowawczego na zadośćuczynienie skutecznie zniweczyłoby przerwę biegu przedawnienia, gdyby doszło do formalnego rozstrzygnięcia przez Sąd Okręgowy w Szczecinie w postępowaniu III Ko 124/08. O tym zaś, że umorzenie postępowania w zakresie cofniętego żądania ma znaczenie przekonuje uzasadnienie przywoływanej uchwały Sądu Najwyższego, w której wskazuje się, że „Zaakceptowanie przez sąd cofnięcia dotychczasowego żądania powinno być wyrażone w orzeczeniu o umorzeniu postępowania i nie może go zastąpić domniemanie, że sąd, rozpoznając nowe żądanie, zaakceptował w ten sposób rezygnację powoda z roszczenia dotychczasowego”. Sąd Najwyższy wskazał też, że cofnięcie żądania powoduje poważne skutki, np. w postaci zniweczenia przerwy biegu przedawnienia, co wskazuje na potrzebę ścisłego stosowania przepisów o cofnięciu pozwu. Dlatego z powodu braku umorzenia postępowania w przedmiocie cofnięcia wniosku o odszkodowanie, należało uznać, że przez wszczęcie postępowania o odszkodowanie z tytułu oczywiście niesłusznego tymczasowego aresztowania doszło do przerwania biegu przedawnienia i termin ten zaczął biec na nowo, dopiero z chwilą zakończenia poprzedniego postępowania, czyli od 24 października 2011r. Złożenie zatem kolejnego wniosku w dniu 27 października 2011r. należało uznać za skuteczne, co wyklucza możliwość podniesienia zarzutu przedawnienia przez prokuratora. W konsekwencji orzeczenie oparte o tenże zarzut nie mogło się ostać. Dlatego Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej odszkodowania, z jedynym zaleceniem uznania żądania odszkodowania w kwocie 50.000 złotych za złożone w terminie z art. 555 k.p.k.

Odnośnie orzeczenia w przedmiocie zadośćuczynienia skarżący nie ma natomiast racji. Wnioskodawca być może nie ma wystarczającej wiedzy prawniczej by rozróżniać odszkodowanie i zadośćuczynienie, jednak swoje wnioski uwidocznione na k. 102 i 134 sprawy III Ko 124/08 złożył po konsultacjach z zawodowym pełnomocnikiem, zatem znał już w tym momencie różnice między tymi żądaniami. Jeżeli zatem wniósł o zadośćuczynienie i Sąd Okręgowy w Szczecinie „w sprawie z wniosku J. K. o **zadośćuczynienie** za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie” zasądził kwotę 7.000 złotych, to orzeczenie w tym przedmiocie było rozstrzygnięciem o zadośćuczynieniu. Ponieważ

zachodziła tożsamość podmiotowa i przedmiotowa, gdyż ten sam wnioskodawca dochodził tego samego roszczenia w oparciu o tą samą przesłankę (niesłusznego tymczasowego aresztowania w tej samej sprawie), doszło do powagi rzeczy osądzonej.

Dlatego Sąd utrzymał w mocy orzeczenie w przedmiocie umorzenia postępowania w zakresie zadośćuczynienia.

O kosztach sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 554 §2 zdanie drugie k.p.k.

(A. Polak) (A. Wiśniewski) (P. Brodniak)